

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

משמעות הריבית הכלולה במונח "תשלומי פיגורים" שבסעיף 1 לחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980

תצ 12-09-17522 יעקב טוטיאן נ' עיריית חולון

בעקבות גביית ריבית פיגורים שכוללת חישוב בשיטת ריבית דריבית (כלומר הריבית הופכת לחלק מהקרן, ועליה מוטלת ריבית נוספת), הוגשה כנגד עיריית חולון תובענה מנהלית ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית.

ביום 7.10.2015 אושרה הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, תוך שנקבע על ידי כב' השופט ע' מודריק, ש"קיימת אפשרות סבירה ששאלת פרשנותו הנכונה של חוק הריבית (חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980 – ע.צ.) תוכרע לטובת המבקש וחברי הקבוצה". ביחס לשאלה של עובדה ומשפט המשותפת לקבוצה, נקבע שהיא "מה משמעות הריבית שכלולה במונח 'תשלומי פיגורים' שבסעיף 1 לחוק הריבית – האם כעמדת התובע, הריבית מתווספת אל קרן חוב הארנונה בצירוף הפרשי הצמדה בלבד או האם כעמדת הנתבעת, הריבית מצטרפת אל קרן חוב הארנונה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית בשיטת ריבית דריבית". במסגרת הדיון בתובענה הייצוגית, טען התובע, בין היתר, שבהתאם להלכה שנקבעה בעניין עע"מ 1017/17 עיריית נתניה נ' תומר גלבע, במקרה של איחור בתשלומי חובה, יש לגבות ריבית פשוטה ולא ריבית דריבית.

מנגד, טענה הנתבעת, עיריית חולון, בין היתר, שתשלום ריבית הפיגורים הוא תשלום חובה, כהגדרת המונח בסעיף 1 לחוק הריבית, היות שהוא מוטל בהתאם לסעיף 2 לחוק זה, כאשר "אם סכום הפיגורים אינו משולם בזמן, הופך הוא עצמו לתשלום חובה, הצובר ריבית וניתן להטיל עליו ריבית פיגורים". עוד טענה העירייה שיש לאבחן את פסק הדין בעניין עעמ 1017/17 הנ"ל, שכן, לשיטתה מדובר במתן תוקף להסדר פשרה בין הצדדים לו בלבד, אשר אין בה משום הלכה בעניין הריבית שיש להטיל, וכן שבאותו עניין עיריית נתניה השיבה סכומים שגבתה ביתר עם ריבית רגילה, בעוד שהיא עצמה משיבה תשלומים ששולמו ביתר עם ריבית דריבית.

כב' השופטת יהודית שטופמן דחתה את עמדת העירייה ואימצה את נימוקי כב' השופט מודריק במסגרת החלטתו לאשר את הבקשה לדיון בתובענה כייצוגית, לפיהם "בהצעת החוק המקורית של חוק הריבית תשלום חובה הוגדר כ"כל תשלום המגיע לרשות מקומית על פי דין, לרבות ריבית והפרשי הצמדה לפי חוק זה"... לעומת זאת, הגדרת תשלום החובה המופיעה בנוסחו הסופי של סעיף 1 לחוק הריבית היא "כל תשלום המגיע לרשות מקומית על פי דין, לרבות מכסות תשלום שהטיל איגוד ערים על הרשויות המקומיות שבתחומו ולרבות מסים ומכסות תשלום שהטילה מועצה אזורית על ועד מקומי". .. נראה כי המחוקק לכאורה בחר להשמיט את תשלומי ריבית הפיגורים מהגדרת תשלום החובה בחוק הריבית... השמטה זו מהווה לכאורה אינדיקציה לכוונת המחוקק להחריג את תשלומי הפיגורים מתשלומי החובה כמשמעותם בחוק הריבית."

בתוך כך בחנה כב' השופטת את התשתית הנורמטיבית הנוגעת להטלת תשלומי פיגורים, חזרה על עקרון חוקיות המנהל, המחייב רשויות מנהליות לפעול בדל"ת אמות הסמכות שהוקנתה להן בחוק, וציטטה מדברי כב' השופט א' רובינשטיין בעניין בג"צ 1195/10 מרכז השלטון המקומי נ' הרשות הממשלתית למים וביוב, שקבע שביחס לתשלומי חובה שהוטלו ללא הסמכה מפורשת בחוק, "עשוי להתייטר המשך הדיון לפי סעיף 1(ב) לחוק יסוד: משק המדינה, שכן תמרור חריגה מסמכות לפנינו".

נקבע שבניגוד לטענת העירייה, "לחוק הריבית משמעות אחת נכונה, הן לעיריית נתניה והן לעיריית חולון". כך, "לו היה המחוקק בוחר לנקוט בשיטת ריבית דריבית במסגרת חוק הריבית, חזקה כי היה נוקט לשון מפורשת." (דברי כב' השופט מודריק באישו הבקשה). בנוסף, נקבע ש"גבייה בשיטת ריבית דריבית היא למעשה הטלת כפל קנס ופגיעה בזכות הקניין, במידה שאינה ראויה, ואינה נחוצה להגשמת תכליות החוק".

התובענה הייצוגית כנגד העירייה התקבלה, ונקבע שעליה לגבות תשלומי פיגורים בשיטת ריבית צמודה בלבד. היות וסכום ההחזר נותר במחלוקת נקבע כי ימונה מומחה לעניין קביעת הסכום ממנו ייגזר הגמול. מבחינה עקרונית נקבע כי לא ניתן לקזז מהסכום שנגבה ביתר סכומים ששולמו ביתר לאחרים (רי' מסגרת משמאל).

"באשר לטענת

המשיבה לפיה

"הפגמים

המיטיבים"

מאיינים את

הנוק הלכאורי

בתובענה,

ולפחות יש

לקזז את גביית

הריבית דריבית

מהרווח שנוצר

לנישום

בעקבות

ה"פגמים

מיטיבים",

אעיר כי אני

מסכימה לדברי

עמיתי, כב'

השופט

מודריק,

בקובעו כי "אי

אפשר לקבל

שהטבה לפלוני

תהיה על חשבון

גריעה

מאלמוני"..."